

Byla C-365/23 [Arce]¹

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2023 m. birželio 9 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Augstākā tiesa (Senāts) (Latvija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. birželio 7 d.

Kasatorė ir ieškovė pirmojoje instancijoje:

SIA A

Kitos kasacinio proceso šalys ir atsakovai pirmojoje instancijoje:

C

D

E

<...>

Civillietu departaments (Civilinių bylų kolegija)

***Latvijas Republikas Senāts* (Latvijos Republikos Aukščiausiasis Teismas)**

NUTARTIS

Ryga, 2023 m. birželio 7 d.

Senāts (Aukščiausiasis Teismas, Latvija) <...> [prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo sudėtis]

rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo klausimą dėl galimybės pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą civilinėje

¹ Šios bylos pavadinimas išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

byloje, kurioje nagrinėjamas bendrovės SIA A ieškinys, pareikštas fiziniams asmenims C, D ir E. Ieškinyje prašoma priteisti sutartyje dėl paslaugų, susijusių su parama ugdant tam tikros sporto šakos sportininką ir jam siekiant karjeros, teikimo numatytą atlygį. Byloje pradėtas kasacinis procesas, gavus SIA A kasacinį skundą dėl 2021 m. sausio 22 d. *Rīgas apgabaltiesa* (Rygos apygardos teismas, Latvija) sprendimo.

Pagrindinės bylos dalykas ir reikšmingos faktinės aplinkybės

- 1 2009 m. sausio 14 d. bendrovė SIA A su C ir jo tėvais D ir E sudarė sutartį dėl paslaugų, susijusių su parama ugdant tam tikros sporto šakos sportininką ir jam siekiant karjeros, teikimo (toliau – sutartis), kurios tikslas buvo pasiekti norimą rezultatą, t. y. užtikrinti C sėkmingą profesionalaus sportininko karjerą. Sutartis sudaryta 15 metų laikotarpiui, t. y. iki 2024 m. sausio 14 d. Joje buvo numatyta, kad SIA A teiks jaunajam sportininkui įvairias paslaugas (rengimo ir treniruočių, sporto medicinos ir psichologijos, profesinio orientavimo priemonių (karjeros plano parengimas, įgyvendinimas ir stebėjimas, sportininko ir sporto klubų sutarčių sudarymas), rinkodaros, teisinės ir apskaitos), už kurias sportininkas sutarties galiojimo laikotarpiu mokės atlygį, lygų 10 % savo pajamų.

Sutarties sudarymo dieną C turėjo 17 metų ir nebuvo profesionalus sportininkas.

- 2 2020 m. birželio 29 d. SIA A pareiškė ieškinį C, D ir E, siekdama susigrąžinti sutartyje numatytą atlygį. Ieškinyje buvo išdėstyti toliau nurodyti argumentai.

2.1. Ieškovė yra komercinė bendrovė, įsteigta siekiant plėtoti Latvijoje tam tikrą sporto šaką ir ugdyti jos žaidėjus. Siekdama šio tikslo ieškovė sportininkams siūlė paslaugų paketus, skirtus jų profesiniams įgūdžiams tobulinti ir karjerai vystyti, sudarydama sutartis, kuriose buvo numatyta pareiga ateityje mokėti jai tam tikrą atlygį, jeigu sportininkai uždirbs ne mažiau kaip 1 500 EUR per mėnesį.

2.2. Vykdydama sutartį, ieškovė 2009 ir 2010 m. teikė C sutarties priede išvardytas paslaugas, susijusias su parama jį ugdant ir siekiant karjeros. C nepasinaudojo dalimi siūlomų paslaugų, tačiau naudojosi kitomis paslaugomis, įskaitant (bet jomis neapsiribojant) individualias ir komandines treniruotes, kurioms vadovavo aukštos kvalifikacijos specialistai. Teikdama paslaugas ieškovė privalėjo investuoti finansinių išteklių, o C įsipareigojo pagal sutarties 6.1 punktą mokėti ieškovei atlygį, kurį sudaro 10 % visų jo grynujų pajamų, gautų iš atitinkamos sporto šakos varžybų, reklamos, rinkodaros bei pasirodymo žiniasklaidoje, taip pat Latvijoje taikomas pridėtinės vertės mokestis.

2.3. Ieškovė savo įsipareigojimus pagal sutartį vykdė, o atsakovai pažeidė sutarties sąlygas ir nesumokėjo sutartyje nustatyto atlygio už suteiktas paslaugas. Atsižvelgiant į tai, kad C pajamos pagal sutartį, sudarytas su atitinkamos sporto šakos sporto klubais, sudaro 16 637 779,90 EUR, atsakovai turi sumokėti ieškovei 10 % sudarytų sutarčių sumų, taigi iš viso 1 663 777,99 EUR.

- 3 Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai nepatenkino ieškovės reikalavimų.

Ji pateikė kasacinį skundą. Ginčydama apeliacinio teismo sprendimą, kuriuo buvo atmestas jos apeliacinis skundas pripažinus, kad sutartis neatitiko vartotojų teisių apsaugos taisyklių, [ieškovė, dabar] kasatorė teigia, jog sutartis priskiriama prie „perspektyvių“ sportininkų sutarčių, kurioms, jos nuomone, vartotojų teisių apsaugos taisyklės netaikomos. Kasaciniame skunde taip pat nurodyta, kad reikia pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl Sąjungos teisės aiškinimo klausimų, kurie yra dviprasmiški ir nuo kurių priklauso bylos baigtis.

Reikšmingos nacionalinės teisės ir Sąjungos teisės nuostatos

4 Europos Sąjungos teisės aktų nuostatos

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija: 17 straipsnio 1 dalis ir 24 straipsnio 2 dalis.

1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (toliau – Direktyva 93/13): 1 straipsnio 1 dalis, 2 straipsnio b ir c punktai, 4 straipsnio 2 dalis, 3 straipsnio 1 dalis, 5 straipsnis, 6 straipsnio 1 dalis, 8 ir 8a straipsniai.

5 Reikšmingos Latvijos teisės aktų nuostatos

5.1. *Civillikums* (Civilinis kodeksas, <https://likumi.lv/ta/id/225418-civillikums>)

186. Tēvai kartu atstovauja savo vaiksams sprendžiant asmeninių ir turtinių santykių klausimus (bendras atstovavimas). <...>

223. Tēvas ir motina pagal globos teisi ir prigimtiniai savo nepilnamečiu vaiku globējai.

293. Globējas, sprešdamas su nepilnamečiu ir jo interesais susijusius klausimus, gali sudaryti visu rūšiu sutartis, taip pat priimti ir atlikti mokėjimus. Visi šie veiksmai turi privalomąją galią nepilnamečiui, jeigu globējas veikė sąžiningai ir neviršijo patikimo finansų valdymo ribų, tačiau tokią galią nepilnamečiui jie turi ne ilgiau nei iki jo pilnametystės, išskyrus atvejus, kai asmuo turi specialiųjų poreikių.

1408. Nepilnamečiai neturi veiksnumo.

5.2. *Patērētāju tiesību aizsardzības likums* (Vartotojų teisių apsaugos įstatymas) (sudarant sutartį galiojusi redakcija; aktualią ir istorinę redakcijas galima rasti šiuo adresu: <https://likumi.lv/doc.php?id=23309>).

1 straipsnis. Įstatyme vartojami terminai

Šiame įstatyme: <...>

3) vartotojas – bet kuris fizinis asmuo, kuris išreiškia norą įsigyti, įsigyja arba gali įsigyti ar naudoti prekes ar paslaugas su savo ekonomine veikla ar profesija nesusijusiu tikslu;

4) paslaugų teikėjas – bet kuris asmuo, kuris teikia paslaugas vartotojui vykdydamas savo ekonominę ar profesinę veiklą; <...>

6 straipsnis. Nesąžiningos sutarčių sąlygos <...>

2. Sutarties sąlygos turi būti pateiktos aiškia, suprantama kalba.

3. Sutarties sąlygos, dėl kurių sutarties šalys nesiderėjo, laikomos nesąžiningomis, jeigu pažeidžiant sąžiningumo reikalavimus dėl jų atsiranda ryškus neatitikimas tarp sutartyje nustatytų sutarties šalių teisių ir pareigų vartotojo nenaudai. <...>

8. Nesąžiningos sąlygos, pateiktos sutartyje, kurią gamintojas, pardavėjas ar paslaugų teikėjas sudaro su vartotoju, yra niekinės nuo sutarties sudarymo, tačiau sutartis lieka galioti, jei ji gali išlikti be nesąžiningų nuostatų. <...>

5.3. Vartotojų teisių apsaugos įstatymas (2014 m. liepos 1 d. įsigaliojusios redakcijos)

6 straipsnis. Nesąžiningos sutarčių sąlygos <...>

2². Šio straipsnio nuostatos netaikomos sutarties sąlygoms, kuriose apibrėžtas sutarties dalykas arba kurios susijusios su kainos ar atlygio adekvatumu prekėms ar paslaugoms, jeigu šios sąlygos pateiktos aiškia, suprantama kalba. <...>

Priežastys, dėl kurių prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui kyla abejonių dėl Sąjungos teisės taikymo ir aiškinimo

6 Teisingumo Teismas keliuose bylose yra išaiškinęs sąvoką „vartotojas“, tačiau jo jurisprudencijoje iki šiol nebuvo nagrinėjamas klausimas dėl teisės normų, susijusių su vartotojų teisių apsauga sporto srityje, taikymo.

7 *Senāts* mano, kad reikia atsižvelgti į toliau nurodytas aplinkybes.

7.1. Komisijos baltojoje knygoje dėl sporto nustatyta, kad Sąjungos teisės aktai galioja ir sportui. Konkurencijos teisė ir vidaus rinkos nuostatos taikomos sportui tuo atveju, jei sportas tampa ekonomine veikla. Sportui taip pat galioja kiti svarbūs Sąjungos teisės aspektai, pvz., diskriminacijos dėl tautybės draudimas, su Sąjungos pilietybe susijusios nuostatos ir vyrų ir moterų lygybė užimtumo srityje. Vis dėlto sportas turi tam tikrų konkrečių ypatumų, dažnai vadinamų „sporto ypatumais“. Remiantis suformuota jurisprudencija, sporto ypatumai ir toliau bus laikomi svarbiais, tačiau jais negalės būti pateisinamas Sąjungos teisės aktų netaikymas visai šiai sričiai (žr. 2007 m. liepos 11 d. Komisijos baltosios knygos dėl sporto, COM(2007) 391, 4.1 punktą).

7.2. Iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad, atsižvelgiant į Sąjungos tikslus, Sąjungos teisė reglamentuoja sportinę veiklą tik tiek, kiek ji yra ekonominė veikla (žr. 2013 m. balandžio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Asociația Accept*, C-81/12, EU:C:2013:275, 45 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismas, pavyzdžiui, vertino, ar „perspektyvių“ žaidėjų kategorijai priklausančio sportininko pareiga pirmąją profesionalaus žaidėjo sutartį pasirašyti su jį išugdžiusiu klubu ir šiam sportininkui nustatyta pareiga sumokėti kompensaciją už tokios pareigos pažeidimą yra suderinama su laisvu darbuotojų judėjimu Europos Sąjungoje (žr. 2010 m. kovo 16 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Olympique Lyonnais*, C-325/08, EU:C:2010:143, visų pirma 26 punktą), taip pat vertino kitus sporto sritys klausimus (žr. 2013 m. balandžio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Asociația Accept*, C-81/12, EU:C:2013:275, visų pirma 45 punktą, ir 2006 m. liepos 18 d. Sprendimą *Meca-Medina ir Majcen / Komisija*, C-519/04 P, EU:C:2006:492, visų pirma 42 punktą, bei šiuo metu nagrinėjamą bylą *Royal Antwerp Football Club*, C-680/21).

Atsižvelgdamas į minėtą Teisingumo Teismo jurisprudenciją sporto teisės srityje ir į tai, kad nėra jokios konkrečios teisės normos, pagal kurią Direktyva 93/13 nebūtų taikoma sporto srityje sudarytoms sutartims, kurios pagal šios direktyvos nuostatas gali būti laikomos pardavėjų ar tiekėjų sutartimis su vartotojais, *Senāts* laikosi nuomonės, kad nėra jokio pagrindo manyti, jog šios direktyvos nuostatos netaikomos ekonominę veiklą vykdančio sporto klubo ir jaunojo sportininko, dar nepradėjusio profesionalaus sportininko karjeros, sudarytai sutarčiai. Tai, kad yra tam tikrų pavyzdžių iš sporto praktikos, kai panašioms sutartims netaikomos vartotojų teisių apsaugos taisyklės, negali būti pagrindas siekiant atsisakyti suteikti vartotojams apsaugą, kylančią iš Sąjungos teisės.

Nagrinėjamoje byloje neginčijama, kad sudarant sutartį jaunas sportininkas dar nebuvo pradėjęs profesionalios karjeros, t. y. joks atitinkamos sporto šakos klubas dar nebuvo sudaręs su juo sutarties.

7.3. Papildomo paaiškinimo taip pat reikia dėl to, kad asmuo, kuris kaip vartotojas sudarė paslaugų teikimo sutartį, vėliau tapo profesionalu. *Senāts* mano, kad nagrinėjama byla iš esmės skiriasi nuo tų bylų, kuriose suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija dėl jurisdikcijos nustatymą reglamentuojančių teisės normų taikymo (žr. 2020 m. gruodžio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Personal Exchange International*, C-774/19, EU:C:2020:1015, 40 ir 41 punktus ir 2018 m. sausio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Schrems*, C-498/16, EU:C:2018:37, 31, 38 ir 39 punktus). Jis laikosi nuomonės, kad, kalbant apie vartotojų teisių taikymo sritį, aplinkybė, jog jaunojo sportininko veikla sutartyje nurodytoje srityje vėliau iš esmės tapo profesionali, yra nereikšminga ir vien dėl jos iš paslaugų gavėjo negali būti atimta teisė remtis „vartotojo“ statusu.

7.4. Tai, kad turi būti pateikti prejudiciniai klausimai dėl Direktyvoje 93/13 numatytų vartotojų apsaugos reikalavimų taikymo tokio pobūdžio jaunųjų

sportininkų ir sporto klubų sutartims, akivaizdu taip pat atsižvelgiant į aplinkybę, kad Sąjungos valstybių narių jurisprudencija skiriasi.

Remiantis *Senāts* turima informacija, *Cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas, Prancūzija) 2019 m. gegužės 23 d. sprendimu pripažino, kad krepšininkas, kuris, kaip būsimasis žaidėjas, sudarė paslaugų sutartį su sporto agentūra, – pagal ją agentūra įsipareigojo sportininko vardu derėtis su sporto klubais dėl sutarties sudarymo su krepšininku, o krepšininkas įsipareigojo sumokėti agentūrai tam tikrą sumą, atitinkančią dalį dėl šio bendradarbiavimo sudarytų sutarčių sumos, – veikė kaip vartotojas, o ne kaip profesionalas (*Cour d'appel de Paris*, 2, 2019 m. gegužės 23 d., Nr. 16/02277). Savo ruožtu 2002 m. lapkričio 7 d. sprendime *Oberlandesgericht München* (Miuncheno aukštesnysis apygardos teismas, Vokietija), nagrinėdamas jauno tenisininko ir sporto agentūros ginčą, kilusį dėl tos bylos šalių sudarytos panašios paslaugų teikimo sutarties, pripažino, kad šiam teisiniui santykiui nereikia taikyti vartotojų apsaugos taisyklių (*Oberlandesgericht München*, 2002 m. lapkričio 7 d., 19 U 3238/02).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, atsakymas į nagrinėjamoje byloje pateiktus prejudicinius klausimus yra itin svarbus siekiant užtikrinti vienodą Sąjungos teisės aiškinimą (žr. 2021 m. spalio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Conorzio Italian Management ir Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, 49 punktą).

- 8 Nagrinėjamoje byloje apeliacinis teismas nusprendė, kad sutarties sąlyga, pagal kurią jaunas sportininkas sutarties galiojimo laikotarpiu (penkiolika metų) turėjo mokėti atlygį, lygų 10 % jo pajamų, yra nesąžininga.

Senāts pažymi, kad nagrinėjamas atlygis iš esmės yra pagrindinis atlygis, kurio paslaugų teikėjas tikisi iš paslaugų gavėjo.

Siekiant nustatyti, kuri Sąjungos teisės norma taikoma šiam klausimui, reikia išsiaiškinti, ar minėtoje sutarties sąlygoje yra apibrėžtas pagrindinis sutarties dalykas, ar ji susijusi su kainos ir atlygio adekvatumu paslaugoms, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 93/13 4 straipsnio 2 dalį.

Senāts atkreipia dėmesį į tai, kad Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 6 straipsnio 2.² dalis, kuria į nacionalinę teisę perkelta minėta Direktyvos 93/13 nuostata, įsigaliojo po sutarties sudarymo.

8.1. Jeigu toje sutarties sąlygoje yra pateikta pagrindinio sutarties dalyko apibrėžtis arba ta sąlyga susijusi su kainos ir atlygio adekvatumu paslaugoms, *Senāts* nori išsiaiškinti, ar turi būti laikoma, kad sutarties sąlyga nėra išdėstyta aiškia ir suprantama kalba, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 93/13 5 straipsnį, ir ar dėl jos atsiranda didelis neatitikimas tarp iš sutarties kylančių šalių teisių ir pareigų vartotojo nenaudai, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 93/13 3 straipsnio 1 dalį.

Šiuo atžvilgiu, priėmus Sprendimą *Olympique Lyonnais* – jame Teisingumo Teismas nurodė, kad iš „perspektyvaus“ žaidėjo, kuris baigęs mokymą pasirašo profesionalaus žaidėjo sutartį su kitos valstybės narės klubu, gali būti priteistas žalos atlyginimas, kurio dydis apskaičiuojamas neatsižvelgiant į faktines mokymo išlaidas (žr. 2010 m. spalio 14 d. Sprendimo *Olympique Lyonnais*, C-325/08, EU:C:2010:14, 50 punktą), – kyla papildomas klausimas. Ar nacionalinio teismo sprendimu, kuriuo suma, kurią vartotojas gali būti įpareigotas sumokėti paslaugų teikėjui, sumažinta iki faktinių išlaidų, paslaugų teikėjo patirtų teikiant paslaugas vartotojui pagal sutartį, dydžio, pažeidžiami Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalyje numatyti reikalavimai? Atrodo, kad taip pat reikia atsižvelgti į Teisingumo Teismo jurisprudenciją, pagal kurią, jei nacionaliniam teismui būtų leidžiama keisti tokių sutarčių nesąžiningų sąlygų turinį, tokia galimybė galėtų kliudyti siekti Direktyvos 93/13 7 straipsnyje nurodyto ilgalaikio tikslo (žr. 2021 m. sausio 27 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dexia Nederland*, C-229/19 ir C-289/19, EU:C:2021:68, 64 punktą).

8.2. Jeigu tokioje sutarties sąlygoje yra apibrėžtas pagrindinis sutarties dalykas arba ta sąlyga susijusi su kainos ir atlygio adekvatumu paslaugoms, *Senāts* taip pat nori išsiaiškinti, ar tuo atveju, jeigu teismas nusprendžia, kad atlygio dydis yra akivaizdžiai neproporcingas paslaugų teikėjo indėliui, jis vis dėlto gali pripažinti sutarties sąlygą nesąžininga remdamasis nacionaline teise.

Šiuo atžvilgiu kyla dar vienas klausimas, susijęs su Direktyvos 93/13 8a straipsniu. Visų pirma ar teismų jurisdikciją kaip nors riboja aplinkybė, kad Latvija informavo Europos Komisiją, jog jos teisės normos nėra platesnės apimties nei direktyvoje nustatyti minimalūs standartai? Iš Europos Komisijos paskelbtos informacijos apie valstybių narių pagal direktyvos 8a straipsnį pateiktus pranešimus matyti, kad valstybės narės nurodė, jog nacionalinėje teisėje nustatytos taisyklės nėra platesnės apimties nei direktyvoje numatyti minimalūs standartai, arba pažymėjo, kad, pavyzdžiui, nacionalinėje teisėje yra pateiktas sutarties sąlygų, kurios bet kokiomis aplinkybėmis laikomos nesąžiningomis, sąrašas ar sąlygų, laikytinų nesąžiningomis, jei nėra priešingų įrodymų, sąrašas, arba nurodė, kad buvo numatyta (pažeidžiant Direktyvos 93/13 4 straipsnio 2 dalies nuostatas), jog sąlygų nesąžiningumo vertinimas taip pat atliekamas ir tuo atveju, kai sąlygos pateiktos aiškia ir suprantama kalba. Tai atitinka Direktyvos 93/13 8a straipsnyje įtvirtintą reikalavimą informuoti Europos Komisiją, visų pirma apie nuostatas, susijusias su sutarties sąlygų arba sutarties sąlygų sąrašų vertinimu. Sąraše nėra informacijos apie tai, ar kuri nors valstybė narė išplėtė sąvokos „vartotojas“ apibrėžtį, ir jame net nenurodyta, kad Italija pateikė atitinkamą pranešimą, nors Italijos teismas, regis, išplėtė direktyvoje numatytos apsaugos taikymo sritį – įtraukė į ją subjektus, kurie nėra fiziniai asmenys (žr. 2020 m. balandžio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Condominio di Milano, via Meda*, C-329/19, EU:C:2020:263, 35 punktą). *Senāts* mano, kad atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, yra akivaizdu, jog pagal 8a straipsnį paskelbti valstybių narių pranešimai negali būti lemiami nustatant, ar valstybė narė išplėtė sąvokos „vartotojas“ apibrėžtį.

- 9 Teisingumo Teismo jurisprudencijoje, susijusioje su Direktyvos 93/13 nuostatų taikymu, iki šiol nebuvo nagrinėjamas klausimas, kaip turi būti vertinama aplinkybė, kad sudarant sutartį vartotojas buvo nepilnamečis. Apskritai nepilnamečiai neturi veiksnio sudaryti sutartis (pagal teisės nuostatas sandorius jie gali sudaryti tik išimtiniais atvejais, pavyzdžiui, perleisdami turtą, kuriuo gali laisvai disponuoti, arba įstatymo numatytais atvejais darbo santykių srityje). Vadinasi, reikia išnagrinėti, ar svarbi yra aplinkybė, kad sutartis, kurią nepilnamečio vartotojo vardu jo tėvai sudarė su paslaugų teikėju, turi esminį ir ilgalaikį poveikį nepilnamečio ekonominei padėčiai, taigi ir jo teisei į nuosavybę (tokio pobūdžio sutarties atveju poveikis iš esmės trunka visą nepilnamečio galimos profesionalios karjeros laikotarpį).

9.1. *Senāts* mano, kad atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 24 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą vaikų apsaugą būtina paaiškinti, kaip teismai turi faktiškai užtikrinti, kad paslaugų teikėjo ir vartotojo, kuris sudarant sutartį buvo nepilnamečis ir kuriam dėl to taikomi Direktyvoje 93/13 numatyti reikalavimai, sudaryta sutartimi nebūtų pažeisti nepilnamečio interesai.

Be to, teismai taip pat turi patikrinti, ar taikant tokią sutartį nėra pernelyg ribojama nepilnamečio teisė į nuosavybę, saugoma pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 17 straipsnio 1 dalį.

9.2. Vis dėlto, jeigu būtų nustatyta, kad sutartis nepatenka į Direktyvos 93/13 taikymo sritį ir kad, be kita to, pagal šią direktyvą nacionaliniams teismams draudžiama tokioms sutartims taikyti direktyvoje įtvirtintas nuostatas dėl vartotojų teisių apsaugos, *Senāts* klausia, ar atsižvelgiant į tai, kad pati sporto veikla patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį (žr. šios nutarties 7.1–7.2 punktus), nereikia įvertinti, ar sutartimi yra pažeidžiamos minėtoje Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje įtvirtintos pagrindinės teisės.

- 10 Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus *Senāts* mano, kad reikia kreiptis į Teisingumo Teismą siekiant išsiaiškinti, kaip turi būti taikomos taisyklės dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais.

Rezoliucinė dalis

Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį <...> [nuoroda į nacionalinės proceso teisės normas] *Senāts*

nutaria

pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

1. Ar verslininko, profesionaliai užsiimančio sportininkų ugdymu ir rengimu, ir nepilnamečio, kuriam atstovauja jo tėvai ir kuris sudarant sutartį nevykdė profesionalios veiklos atitinkamoje sporto šakoje, sutartis dėl paslaugų, susijusių su parama ugdant sportininką ir jam siekiant karjeros, teikimo patenka į 1993 m.

balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (toliau – Direktyva 93/13) taikymo sritį?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar pagal Direktyvą 93/13 draudžiama nacionalinė jurisprudencija, kurioje šią direktyvą į nacionalinę teisę perkeliantys teisės aktai aiškinami taip, kad juose įtvirtintos vartotojų teisių apsaugos nuostatos taip pat taikomos ir tokioms sutartims?

3. Jeigu į pirmąjį arba antrąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar nacionalinis teismas gali vertinti sutarties sąlygos nesąžiningumą pagal Direktyvos 93/13 3 straipsnį tuo atveju, kai toje sąlygoje nustatyta, kad už sutartyje nurodytų paslaugų, susijusių su parama ugdant tam tikros srities sportininką ir jam siekiant karjeros, teikimą jaunas sportininkas įsipareigoja sumokėti atlygį – 10 % pajamų, kurias jis gaus per ateinančius 15 metų, ir gali nelaikyti tokios sąlygos viena iš tų sąlygų, kurių nesąžiningumo vertinimas nėra atliekamas pagal Direktyvos 93/13 4 straipsnio 2 dalį?

4. Jeigu į trečiąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar sutarties sąlyga, kurioje numatyta, kad už sutartyje nurodytų paslaugų, susijusių su parama ugdant sportininką ir jam siekiant karjeros, teikimą jaunas sportininkas įsipareigoja sumokėti atlygį – 10 % pajamų, kurias jis gaus per ateinančius 15 metų, turi būti laikoma išdėstyta aiškia ir suprantama kalba, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 93/13 5 straipsnį, atsižvelgiant į tai, kad sudarant sutartį jaunas sportininkas neturėjo aiškios informacijos apie teikiamos paslaugos vertę ir už tą paslaugą mokėtiną sumą, leidžiančios įvertinti galimas finansines pasekmes jam?

5. Jeigu į trečiąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar sutarties sąlyga, kurioje nustatyta, kad už sutartyje nurodytų paslaugų, susijusių su parama ugdant sportininką ir jam siekiant karjeros, teikimą jaunas sportininkas įsipareigoja sumokėti atlygį – 10 % pajamų, kurias jis gaus per ateinančius 15 metų, pagal Direktyvos 93/13 3 straipsnio 1 dalį turi būti laikoma sąlyga, dėl kurios atsiranda didelis neatitikimas tarp iš sutarties kylančių šalių teisių ir pareigų vartotojo nenaudai, atsižvelgiant į tai, kad šioje nuostatoje suteiktos paslaugos vertė nesusieta su vartotojo išlaidomis?

6. Jeigu į penktąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar nacionalinio teismo sprendimu, kuriuo suma, kurią vartotojas gali būti įpareigotas sumokėti paslaugų teikėjui, sumažinta iki faktinių išlaidų, paslaugų teikėjo patirtų teikiant paslaugas vartotojui pagal sutartį, dydžio, pažeidžiami Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalyje numatyti reikalavimai?

7. Jeigu į trečiąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai ir jeigu sutarties sąlygos, kurioje numatyta, kad už sutartyje nurodytų paslaugų, susijusių su parama ugdant sportininką ir jam siekiant karjeros, teikimą vartotojas įsipareigoja sumokėti atlygį – 10 % pajamų, kurias jis gaus per ateinančius 15 metų, nesąžiningumas nėra vertinamas pagal Direktyvos 93/13 4 straipsnio 2 dalį, ar nacionalinis teismas, patvirtinęs, kad atlygio dydis yra akivaizdžiai neproporcingas paslaugų

teikėjo indėliui, vis dėlto gali pripažinti tokią sutarties sąlygą nesąžininga remdamasis nacionaline teise?

8. Jeigu į septintąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar tuo atveju, kai sutartis su vartotoju sudaryta tuo metu, kai Direktyvos 93/13 8a straipsnis dar nebuvo įsigaliojęs, reikia atsižvelgti į valstybės narės pagal šios direktyvos 8a straipsnį Europos Komisijai pateiktą informaciją apie nuostatas, valstybės narės priimtas pagal tos direktyvos 8 straipsnį, ir, jeigu taip, ar nacionalinių teismų jurisdikciją riboja informacija, kurią šios valstybės narės pateikė pagal Direktyvos 93/13 8a straipsnį, jei valstybė narė nurodė, kad jos teisės normos nėra platesnės apimties nei toje direktyvoje nustatyti minimalūs standartai?

9. Jeigu į pirmąjį arba antrąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, kokią reikšmę teisės aktų, kuriais Direktyvos 93/13 nuostatos perkeltos į nacionalinę teisę, taikymui, atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 17 straipsnio 1 dalį, siejamą su šios Chartijos 24 straipsniu, turi tai, kad tuo metu, kai buvo sudaryta 15 metų galiojanti atitinkama paslaugų teikimo sutartis, jaunasis sportininkas buvo nepilnametis, todėl šią sutartį nepilnamečio vardu sudarė jo tėvai, nustačius nepilnamečio pareigą mokėti atlygį – 10 % visų jo pajamų, gautų per ateinančius 15 metų?

10. Jeigu į pirmąjį arba antrąjį klausimus būtų atsakyta neigiamai, ar, atsižvelgiant į tai, kad sporto veikla patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį, su nepilnamečiu jaunuoju sportininku sudaryta 15 metų trukmės paslaugų teikimo sutartis, kurią jo vardu sudarė tėvai ir pagal kurią nepilnametis privalo mokėti atlygį – 10 % visų pajamų, gautų per ateinančius 15 metų, pažeidžia Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 17 straipsnio 1 dalyje, siejamoje su šios Chartijos 24 straipsnio 2 dalimi, įtvirtintas pagrindines teises?

Sustabdyti bylos nagrinėjimą, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priims sprendimą.

Ši nutartis neskundžiama.

<...>
[parašai]